

AVUKSI OMAISILLE

*Surusta
en tiennyt mitään,
tuskasta
en tiennyt mitään.
En siitä, mitä on
pohjaton kaipaus.*

*Uskoin
ihmisen voimiin,
luotin elämän kulkuun,
sen syihin
ja seurauksiin.*

Nyt olen sanaton.

(Maija ja Aino Tanhua)

Tiedät paremmin kuin kukaan, miten köyhiä sanat ovat.

Haluamme silti sanoa, että olemme mukana surussasi ja toivotamme sinulle voimia.

Esitteeseen on koottu tietoa, joka voi antaa joitakin vastauksia mielessäsi oleviin kysymyksiin.

OHJEITA VAINAJAN OMAISILLE

tai muille läheisille

Toivomme, että seuraavista tiedoista on apua omaisenne kuoleman aiheuttamissa käytännön kysymyksissä ja toimissa. Omaistanne hoitaneen osaston henkilökunta on valmis antamaan lisätietoja ja opastusta.

Tieto kuolemasta

Kuolintieto lähetetään virkateitse maistraattiin rekisteröitäväksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelaan, useimpiin pankkeihin. **Rekisteröinnin tapahduttua voitte hoitaa virasto- ja pankkiasioita rekisteriviranomaiselta** (seurakunta, maistraatti) **saatavalla vainajan virkatodistuksella** (= todistus, jossa on tieto kuolemasta). **Lääkärin kirjoittamaa hautauslupaa / kuolintodistusta ette tarvitse em. asioiden hoitoon.**

Vainaja säilytys ja omaisille näyttö

Vainaja siirretään vuodeosastolta 00-kerrokseen patologian osastolle, jonka jäähyväishuoneessa voitte käydä katsomassa vainajaa joko ennen vainajan poisvientiä tai sen yhteydessä. Vainajan näyttöaika on **sovittava etukäteen** päällekkäisyyksien välttämiseksi **patologian osaston kanssa, puh. 016 328 4800.**

Hautauslupa

Hautauslupa tarvitaan hautajaisten järjestämistä varten. Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautausluvan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta. Muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen. Hautauslupa luovutetaan vainajan luovutuksen yhteydessä. Omaisen tai omaisen toimeksiannosta hautaustoimisto toimittaa hautausluvan siihen seurakuntaan, johon vainaja haudataan tai krematorion pitäjälle hautaustavasta riippuen.

Kuolintodistus

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy. Se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorio-ym. tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kulua jopa kuu-kausia. Kuolintodistusta et tarvitse viranomaisten kanssa asioitaessa.

Ruumiinavaus

Mikäli vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, tapahtuu se vainajan omaisten kirjallisella luvalla tai puhelimitse annetulla suullisella luvalla. Jos omainen kieltäytyy, ei avausta voida tehdä. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus tehdään viranomaisen määräyksestä, joten omaiset eivät voi kieltää avauksen suorittamista.

Jos vainajalle *ei tehdä ruumiinavausta*

Hautausluvan, kuolintodistuksen ja ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin –lomakkeen kirjoittaa aina hoitanut lääkäri. Jos potilas kuolee muualla kuin LKS:ssa ja tuodaan säilytykseen patologian osastolle ja mikäli vainajalle ei tehdä ruumiinavausta, hautausluvan ja kuolintodistuksen kirjoittaa vainajan kuoleman todennut tai vainajaa hoitanut lääkäri. Osasto toimittaa kuolintodistuksen osoitteeseen: THL/Oikeuslääkintä, Kastellin tutkimus-keskus, PL 310, 90101 OULU. Ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin -lomake lähetetään maistraattiin. Hautauslupa toimitetaan osastolta patologian osastolle mahdollisimman pian. Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Hautauksen voitte sopia heti.

Jos vainajalle *tehdään lääketieteellinen (Lt) ruumiinavaus*

Vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, jos vainajan oireet ennen kuolemaa vaativat selvittämistä tai jos tunnettujen tautien keskinäinen merkitys kuolemalle on epäselvä. Omaiset voivat tiedustella avauspäivää Lapin keskussairaalan patologian osastolta p. 016 328 4800 ma–pe klo 7–15.

Hautaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen, **hautausjärjestelyt voitte aloittaa** jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia. Kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen kustannuksista ja kuljetuksista vastaa kunta.

Ruumiinavauksen tehnyt patologi kirjoittaa haudausluvan, joka annetaan vainajan luovutuksen yhteydessä hautaamisesta huolehtivalle. Patologi allekirjoittaa myös ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin -lomakkeen, joka toimitetaan vainajan kotikunnan maistraattiin. Lähettävä lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen, joka lähetetään osoitteeseen: THL/Oikeuslääkintä, Kastellin tutkimuskeskus, PL 310, 90101 OULU.

Kuolinsyytä voitte tiedustella hoitaneelta lääkäriltä. Jos omainen haluaa tarkempia tietoja vainajan kuolinsyyn selvityksestä, on hänen pyydettävä niitä kirjallisesti. Vapaamuotoinen kirjallinen hakemus lähetetään osoitteeseen Lapin sairaanhoitopiiri / potilaskertomusarkisto, PL 8041, 96101 Rovaniemi.

Jos lääketieteellinen ruumiinavaus joudutaan siirtämään siinä ilmenneiden löydösten vuoksi oikeuslääketieteelliseksi avaukseksi, lähettävä osasto ilmoittaa viipymättä omaisilla tapahtuneesta muutoksesta.

Jos vainajalle *tehdään oikeuslääketieteellinen (Olt) ruumiinavaus*

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista Olt-tutkimusten kustannuksista ja kuljettamisesta tutkimuspaikalle Ouluun vastaa valtio.

Omaisiet voivat tiedustella avauspäivämäärää oikeuslääkärin toimistosta p. 029 524 8013 ma–pe klo 8–16.

Haudaus on sovittava tapahtuvaksi vasta avauksen jälkeen. **Haudausjärjestelyt voitte aloittaa** jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

Ruumiinavauksen tehnyt oikeuslääkäri kirjoittaa haudausluvan, joka toimitetaan vainajan mukana hautaamisesta huolehtivalle, sekä ilmoitus kuolemasta väestörekisteriin -lomakkeen ja kuolintodistuslomakkeen, jotka avustaja toimittaa eteenpäin. Ruumiinavauksen suorittanut oikeuslääkäri voi antaa pyydettäessä lähiomaiselle alustavia tietoja ruumiinavauksen tuloksista puhelimitse. Kuolinsyytä voitte tiedustella oikeuslääkärin toimistosta p. 029 524 8013 ma–pe klo 8–16

Vainajan hakeminen patologian osastolta

Vainajan haku-aika on **sovittava etukäteen** päällekkäisyyksien välttämiseksi **patologian osaston kanssa, p. 016 328 4800.**

Omaiset voivat hakea vainajan joko itse tai antaa sen hautaus toimiston tehtäväksi. Hautaus tilaisuuden järjestämisestä ja muista käytännön asioista saatte neuvoja kirkkoherranvirastosta tai maistraatista, Rovaniemen seurakunnassa hautaus toimesta ja päivystävältä papilta. Hautaus toimistot palvelevat teitä kaikissa hautajais- asioissa.

Vainajan omaisuuden noutaminen sairaalasta

Vainajan arvoesineet ja vaatteet luovutetaan vuodeosastolta omaisille. Sairaalan ulkopuolelta tuotujen vainajien henkilökohtaisia tavaroita voitte tiedustella poliisilaitokselta mm. Rovaniemellä löytötavaratoimisto: p. 0295 416 941, ma - pe 8 – 11.

Sairaalapastori

Sairaalapastoriin saatte yhteyden vuodeosaston henkilökunnan tai sairaalan keskuksen kautta p. 016 328 1.

Sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijän puoleen voitte kääntyä vainajaa koskevissa asioissa, esim. maksuvaikeudet, varaton vainaja, etuudet. Yhteyden sosiaalityöntekijään saatte vuodeosaston välityksellä tai sairaalan keskuksen kautta p. 016 328 1.

Kaikki edellä mainitut ohjeet, neuvottelut ja toimenpiteet (vainajan säilytys ja ruumiinavaus) ovat maksuttomia. Erityiset, vakuutusyhtiöille menevät, kuolintodistukset kirjoittaa hoitanut lääkäri tai oikeuslääkäri.

Hautausavustus

Varattomilla kuolinpesillä voi olla mahdollisuus saada taloudellista tukea hautauskustannuksiin **vainajan kotikunnan sosiaalitoimistosta**. Kela ei myönnä hautausavustusta. Liikenne- ja tapaturmava-

kuutuslakeihin, maatalousyrittäjien tapaturvamakuutuslakiin ja sotilasvammalakiin sisältyy hautausavustus. lisäksi esim. ammattiliitoilla voi olla jäsenten perheille myönnettäviä hautausavustuksia.

Perhe-eläke

Perhe-eläkkeestä saatte tietoa Kelan paikallistoimistosta tai p. 020 692 208 (omaisen kuoltua).

MITÄ ASIOITA ON MUISTETTAVA, KUN OMAINEN KUOLEE?

- Sairaala tai hoitolaitos välittää hoidossaan olevan potilaan kuolemasta automaattisesti tiedon Väestörekisterikeskukseen. Sieltä se välittyy esim. Kelaan ja eläkelaitoksiin. Jos kuolema sattuu äkillisesti muualla, on syytä ilmoittaa asiasta poliisille, joka huolehtii tarvittaessa kuolinsyyn selvittämisen ja tiedon välittämisen Väestörekisterikeskukseen.
- Kelaan on kuitenkin hyvä ilmoittaa omaisen kuolemasta varsinkin, jos hän sai Kelan eläkettä. Kelan eläke maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaa-ja on kuollut.
- Ilmoitus pankkiin, jotta turvataan tilin ja tallelokeron oikea käyttö ja mahdollisesti kuoleman jälkeen liikaa maksettujen eläkkeiden palauttaminen.
- Ilmoitus postiin, jotta kirjeet ja muu posti ohjataan kuolinpesän hoitajalle (yleensä leskelle).
- Ilmoitus vakuutusyhtiölle, jos vainajalla on henkivakuutus tai muu vakuutus.
- Ilmoitus työnantajalle palkanmaksun lopettamiseksi.
- Kelan toimistosta saa neuvoja perhe-eläkkeen hakemiseksi. Perhe-eläkehakemus tehdään joko Kelan tai työeläkelaitosten palvelupisteen kautta. Sekä Kelan että ansioeläkelakein mukaiset perhe-eläkkeet voi hakea samalla hakemuslomakkeella yhdestä paikasta.
- Mahdollinen testamentti annetaan tiedoksi kaikille perillisille.
- Perunkirjoitus on pidettävä kolmen (3) kuukauden kuluessa kuolemasta. Sitä varten tarvitaan aukoton sukuselvitys vainajasta syntymästä kuolemaan saakka sekä virkatodistuksen kuolinpesän osakkaista. Lapin oikeusaputoimistosta voi tarvittaessa saada oikeudellisia neuvoja kuolinpesän hoitamiseen.
- Perunkirja jätetään verotoimistoon perintöverojen määräämistä varten kuukauden (1) kuluessa perunkirjoitustilaisuudesta.
- Esim. asunnon ja muun omaisuuden vakuutukset siirretään lesken tai perinnönsaa- jan nimiin.
- Vainaja nimissä olleet sähkö-, vesi- ja jätehuoltosopimuksen siirretään lesken tai perinnönsaa- jan nimiin tai mahdollisesti irtisanotaan, jos asunto jää tyhjilleen.

Toimeentulotuen hakeminen hautauskustannuksiin (Rovaniemen sosiaalitoimen ohjeistus)

Mikäli kuolinpesä on varaton tai vähävarainen, voi kuolinpesän ilmoittaja jättää toimeentulotukihakemuksen sen jälkeen, kun perukirja on tehty. Kuolinpesän varoista tulee maksaa ensisijaisesti välttämättömät hautaamisesta aiheutuvat menot, ei asumismenoja, terveydenhoitomenoja tai muita laskuja. Maksamattomat laskut tulee merkitä perukirjaan kuolinpesän veloiksi, joihin pesänhoitaja voi hakea poistoa tai maksuallennusta. Lapin oikeusaputoimistosta voi tarvittaessa saada oikeudellisia neuvoja kuolinpesän hoitamiseen.

Toimeentulotukipäätös perustuu laskelmaan, jossa huomioidaan tulona kuolinpäivänä tilillä olevat varat, muu varallisuus sekä kuolinpäivän jälkeen maksussa olevat etuudet, ansiotulot sekä muut tulot. Mikäli kuolinpesällä on varallisuutta, joka ei ole välittömästi realisoitavissa, voidaan päätös tehdä takaisinperinnällä.

Kuolinpesän ilmoittajaa ohjataan hakemaan tuhkausmatka-avustusta Rovaniemen seurakunnalta, mikäli vainaja on ollut seurakunnan jäsen. Tuhkausmatka-avustus huomioidaan tulona.

Mikäli vainaja on ollut avioliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa, huomioidaan laskelmassa tulona myös puolison varallisuus.

Toimeentulotuessa menona huomioidaan:

Rovaniemen kaupunki / Perusturva on kilpailuttanut vastuulleen kuuluvat hautaus- ja tuhkauspalvelut kuljetuksineen toimeentulotuen asiakkaille. Hankintasopimuksen mukaisesti hautaustoimiston hautauskustannuksia voidaan huomioida toimeentulotuessa enintään: arkkuhautaus 600 € (+alv) / tuhkahautaus 800 € (+ alv).

Sopimushinnat sisältävät arkun, arkkuun huollon, kukkalaitteen arkun päälle ja kuljetukset. Sopimushinnat ovat tiedossa Rovaniemellä toimivilla hautausalan yrityksillä. Omaiset voivat valita hautaustoimiston palvelut haluamaltaan palveluntoimittajalta.

Seurakunnan perimä välttämätön hautausmaksu (haudan avaaminen, peittäminen, kunnostus ja kukkapesän valmistaminen).

Mikäli oikeus toimeentulotukeen tulee, maksetaan myönnettävä toimeentulotuki hautaustoimiston ja seurakunnan laskuihin.

Perunkirjoituksesta, muistotilaisuudesta, lehti-ilmoituksista, hautakivestä ja vainajan kuljettamisesta toiselle paikkakunnalle aiheutuneet kustannukset eivät ole toimeentulotuessa huomioitavia menoja.

Lisätietoja oman kunnan sosiaalitoimesta.

SEURAKUNTIEN JA KUNTIEN SOSIAALITOIMISTOJEN YHTEYSTIEDOT:

KUNTA	KIRKKOHERRANVIRASTO	SOSIAALITOIMISTO
Enontekiö	ma klo 12–17, ti klo 9–14 <i>p. 040 770 2073</i> enontekio@evl.fi	<i>P. 040 532 6594</i>
Inari	ma-pe klo 10-14 <i>p. +358 (0)40 760 4202</i>	ma-pe klo 12.30-13.30 <i>P. 040 703 1191</i> <i>tai 040 708 5802</i>
Kemijärvi	ma-pe klo 9-14 <i>P. 0400 802 270</i> kemijarvi.seurakunta@evl.fi	ma-to klo 9-10 <i>P. 040 178 4996</i> <i>tai 040 701 2564</i>
Kolari	ma-pe klo 9-13 <i>P. 040 538 6943</i>	ma-pe klo 12–13 <i>P. 040 766 1549</i> <i>tai 0400 120 098</i>
Muonio	ma klo 10-14, ke klo 13-17 <i>P. 0400 642 949</i> muonio@evl.fi	ma-pe klo 8.30-15 <i>P. 040 489 5152</i>
Pello	ti-to klo 10-14 <i>P. 040 839 9771</i> pello@evl.fi	arkisin klo 10–11 <i>P. 040 732 8879</i> <i>tai 040 741 5519</i>
Pelkosenniemi	<i>P. 040 184 9300</i> pelkosenniemi@evl.fi	<i>P. 040 532 0474</i> <i>tai 040 578 0590</i>
Posio	ma, to klo 9–15, ti klo 9-17 <i>P. 0400 288 950</i> posio.seurakunta@evl.fi	ma-pe klo 10-11 <i>P. 040 8012 377</i> <i>tai 040 8012 306</i>
Ranua	ma klo 9-15:45, ti klo 9-13, ke klo 9-11 ja 12-13 <i>P. 010 396 0000</i> ranuan.seurakunta@evl.fi	ma-to klo 10-11 <i>P. 040 519 1737</i> <i>tai 0400 358 806</i>
Rovaniemi	ma-ke, pe klo 9-15, to klo 9-17 <i>P. 016 335 5200</i> kirkkoherranvirasto.rovaniemi@evl.fi	ma-pe klo 9–15 <i>P. 016 322 6701</i>
Salla	ma-pe klo 9-16 <i>P. 040 354 5619</i> salla@evl.fi	<i>P. 040 820 5067</i>
Savukoski	<i>P. 040 184 9300</i> pelkosenniemi@evl.fi	arkisin klo 9-11 <i>P. 040 725 7558</i>
Sodankylä	ma-pe klo 9-11 ja klo 12-14 <i>P. 0400 190 406</i> sodankylan.seurakunta@evl.fi	arkisin klo 9-11 <i>P. 0400 694 024</i>
Ylitornio	ma-ke klo 9-11 ja klo 11.45- 14 <i>P. 040 521 9384</i> ylitornio@evl.fi	ma-pe klo 9.30-10.30 <i>P. 040 504 9654</i>